

Klenovický měsíčník

Zpravodaj obecního úřadu v Klenovicích ze dne 27.11.1995

Z jednání OZ - usnesení č.6/95

- OZ schválilo zápis č.5/95 bez připomínek
- OZ schválilo zadat odstranění sportovního zařízení na pozemku č.parc.147/1 členům sportovního klubu na základě dohody o provedení práce
- OZ uložilo starostovi obce uzavřít HS s firmou Rumpold Praha na svoz PDO od 1.1.1996
- OZ uložilo starostovi obce a předsedovi finanční komise předložit OZ návrh rozpočtu na rok 1996 do 20.12.1995
- OZ schválilo změnu vyhlášky o místních poplatcích v odd.II, čl.4, pís.d - osvobození od poplatků ze psů pro část Ovčín
- OZ schválilo výši stočného na rok 1996 pro občany ve výši 3,--Kč/m³ a pro právnické osoby ve výši 6,--Kč/m³
- OZ uložilo zástupci starosty zajistit na Katastrálním úřadu v Táboře výpis z LV pro pozemek č.parc.1867 jako podklad pro převod pozemku

-red-

Jak s domovními odpady v příštím roce

K 31.12.1995 přestávají zajišťovat svoz domovních odpadů Technické služby Soběslav. Na základě předchozích jednání mezi Městem Soběslav a okolními obcemi bylo Město Soběslav pověřeno vypsáním výběrového řízení na zajištění této služby s právem zastupovat i okolní obce. V tomto výběrovém řízení zvítězila firma Rumpold Praha a na základě usnesení OZ ze dne 24.11.1995 bude tuto službu zajišťovat i pro naši obec. Proto OZ uložilo starostovi obce uzavřít s uvedenou firmou hospodářskou smlouvu. Výše poplatků za svoz bude předmětem této smlouvy a občané budou informováni v příštím čísle stejně tak o způsobu provádění svozu.

V této souvislosti projednalo OZ i situaci v hospodaření s odpady a bylo předběžně dohodnuto, že pro příští rok nebude tak jako doposud ObÚ prodávat známky na svoz PDO za cenu, za kterou nakupuje, ale k této ceně bude připočtena určitá přírážka jako kompenzace na náklady, které obec vynakládá na likvidaci odpadů navíc, než je nezbytně nutné (jedná se o náklady, které jsou způsobeny nekázní občanů v nakládání s odpady).

O co se jedná konkrétně? Obec na základě smlouvy se ZD likvidovala kompostovatelné odpady s minimálními náklady. V letošním roce se však v kompostu objevily sklenice, plechovky, plasty a pod. Samozřejmě, že takový odpad si ZD nevezme. Tudíž bylo nutno jej uložit na skládku. Snadno lze spočítat náklady, které v tomto případě byly naprosto zbytečné - skládkování za 20 tun odpadu (1 tuna=400,-Kč), mzda dvou traktoristů, cena techniky. Dostaneme se na částku asi 12 000,-Kč.

-zsf-

Jak je to s našim rybníkem?

V souvislosti s výlovem rybníka se diskutovalo o tom, zda kapři jsou či nejsou k jídlu a do jaké míry je rybník znečištěn odpadními vodami. Dovolím si proto několik čísel. Rozhodujícím ukazatelem pro posouzení odpadních vod je biologická spotřeba kyslíku (BSK) a teplota vody. Při 15 °C je potřeba na 1 občana 100g kyslíku na den (10 mg na litr) pro likvidaci odpadu ve vodě. 1 m³ obsahuje 10 g kyslíku. To znamená, že na 1 občana je zapotřebí asi 10 m³ na likvidaci odpadů ve vodě. Naš rybník při průměrné hloubce 1 m má asi 3500 m³ vody. Z toho vyplývá, že je schopen likvidovat odpady pro 350 občanů. Přitom veškeré údaje proti tabulkám jsou silně nadsazeny. Tudíž rybník je schopen minimálně snést 3x větší zatížení domovními odpady. Jedná se o úvahu samozřejmě teoretickou, proto ObÚ nechal v současné době provést komplexní rozbor vody a to z toho důvodu, že nyní jsou podmínky pro samočištění nejméně vyhovující (voda neprotéká, protože rybník není doposud napuštěn).

-AK-

Společenská kronika

Životní jubilea v měsíci prosinci

4.12.	paní Kristina Hazuková	č.p.91	78 let
7.12.	paní Marie Bláhová	č.p.58	95 let
10.12.	pan Jan Koblasa	č.p.23	76 let
14.12.	paní Marie Sluková	č.p.145	75 let
24.12.	pan František Hrubý	č.p.78	73 let

narození

Fillip Bělohav č.p.54 *2.11.1995

Z výstavby obce

Koncem měsíce října byla firmou Vialil a.s. opravena místní komunikace 2421/1 (do Borů) a jak bylo uvedeno výše komunikace 2421/2 (ke skládce). Tato oprava byla provedena z důvodu špatného stavu a ne jak někdo tvrdí kvůli panu Kodetovi. I majitelé chat a rekreačních domků jsou daňovými poplatníky nehledě k tomu, že tyto komunikace jsou hojně využívány prakticky všemi občany obce.

Koncem října byla dokončena rekonstrukce lanové lávky přes řeku Lužnici Pod Svákovem. Ani tato akce netrvala dva roky jak tvrdili zlí jazykové a místní vševědové. Od vydání statického posudku trvala celá akce včetně zpracování statiky, projektu, demolice a následné výstavby necelé tři měsíce. Je třeba poděkovat za tuto rychlou akci především firmě Drobné stavby Kropák.

Před dokončením je rekonstrukce rozvodů místního rozhlasu v obci. Dokončení závisí především na stanovisku SPT Telecom.

Nepodařilo se realizovat propojení vodovodu v západní části obce a to zejména z administrativních důvodů (nejasnosti kolem pozemků, byrokracie v řízení státních orgánů a institucí jejichž vyjádření je ke stavbě potřeba). Vzhledem k počasí bude tato akce patrně (po dohodě s dodavatelem) přesunuta na jarní měsíce 1996 (rozpočtovaná částka bude převedena do rozpočtu na rok 1996).

-red-

Upozornění

Upozorňujeme občany, že v brzké době bude na návsi za bývalou hospodou umístěn velkoobjemový kontejner, který bude určen pro ukládání výhradně železného šrotu. Žádáme, aby do něho nebyl ukládán žádný jiný odpad.

-red-

Trestuhodná krádež

V noci ze 14. na 15.11.1995 někdo odcizil z chodníku u parku kanalizační poklop na sběrači odpadních vod. Nevím, zda si dotyčný zloděj uvědomil, co může tímto činem způsobit. Šachta je více než dva metry hluboká a pád do ní by zcela určitě znamenal ne-li smrtelné tedy určitě těžké zranění. A stál se to mohlo a ještě k tomu dítěti - zabránila v tom duchapřítomná matka. A stál se to mohlo i komukoliv z rodiny nenechavce. Jenom proto, že ušetřil 270.-Kč (tolik stál nový poklop).

-sf-

Rádky z historie obce (pokračování)

Aby "úplná katolická obroda" byla provedena jednou provždy a důkladně, byli do Soběslavi roku 1626 vysláni dva kněží-misionáři z Tovaryšstva Ježíšova, Adam Kravačský a Jan Antali. Práci těžkou již neměli. Muži, jak již víme, podrobili se ochotně, přičemž dvacet jejich manželek a dcer, které odmítly stát se katoličkami, bylo vsazeno do vězení a pak po několika dnech následovaly své manžele a otce. Ve výroční den bělohorské bitvy 8.listopadu 1626 byl o výsledku misie sepsán protokol se stovkami a stovkami jmen těch, kteří se v Soběslavi "za času této komise zase k Bohu navrátili". Kdo by v seznamu zapsán nebyl, nebo "se neprokázal, že je pravým synem církve katolické" ... nesměl používat "práva města Soběslavi". Na konci seznamu "dobrovolně" navrácených do lůna církve jsou uvedena jména opět věrných oveček církve svaté z vesnic Zvírotice, Zahorí, Chlebov, Klenovice, Nedvědice, Radimov, Lastiboř, Skalice, Debrník, Mokrej, Lhota Hrušova, Zaluží, U Zvěrotic (Zvírotic) a Klenovic je seznam nejdelší. V naší vesnici obsahuje tento seznam těchto 14 jmen: Havel Petřů, Václav Ryba, Kryštof, Havelka, Novotný, Bartoloměj Machů, Jan Polák, Dorota Petrová, Marketa Hájková, Kateřina Havelková, Dorota Kryštofová, Anna Poláková, Lidmila Machová, Mandalena Novotná.

Tento seznam z roku 1626 dokazuje nejen násilně provedenou rekatolizaci na soběslavsku, ale můžeme z něho vyčíst i nízký počet osídlených poddanských usedlostí v jednotlivých vesnicích. V Klenovicích jich bylo tehdy nejvíce osm. A přitom utrpení poddaných roku 1626 zdaleka nekončilo. Naopak válka, která později dostala jméno třicetiletá, pokračovala. Další a další "vojáci brali vše, do komor se dobývali, truhly vylupovali, všechno pobrali. S lidmi nekřesťansky zacházeli. Vesnice městské dílem pusté a prázdné jsou ... lidé z nich rozběhli. A tak ty vesnice pusté a v nich dvory pokažené zůstávají ..."

Skončená násilná rekatolizace měla však přece jen jeden klad. V roce 1628 císař městu vrátil všechny jeho dosud konfiskované statky a stvrdil stará privilegia. Tak se i klenovičtí vrátili do podruží soběslavských, kteří vůči poddaným svých vesnic ukázali tvrdou ruku zaváděním nových robot a poddanských povinností.

Vyprávím-li o Klenovicích a třicetileté válce, pak nemohu zapomenout na střetnutí švédských a císařských vojáků, ke kterému došlo na území naší obce a o kterém se můžeme dozvědět z krátkých zmínek v různých vlastivědných letopisech. Ve většině z nich se píše o uvedené události toto: "V trati na

příčných na plochem kameni je vytesán kříž, puška a šíročina. Na tomto místě jsou pohřbeni Švédové ze třicetileté války".

Více jsem nikde o uvedené bitvě a památném náhrobním kameni v trati na příčných nemohl vypátrat. Žádný takový kámen na příčných není. Ani staří klenovičtí občané ho již nepamatují. Ale je jisté, že tento kámen na příčných, což je nedaleko potůčku mezi Klenovicemi a Roudnou (na klenovické straně) ještě v druhé polovině devatenáctého století stával. Po dlouhém hledání jsem o tom našel svědectví nejpovolanějšího - Václava Petru z Klenovic. Muže vzdělaného, důvěryhodného, o němž si později ještě povíme něco bližšího. Zatím snad stačí upozornit, že jeho pamětní deska je vsazena do průčelí jeho rodného domu v Klenovicích.

-Podle PhDr. Jaroslava Hojđara připravila Hana Veselá- (pokračování přístě)

A jaký byl osud výše zmíněného kamene?

Co se dělo s tímto historickým kamenem až do okamžiku, nežli se objevil v parčíku na návsi? Přesně se to již asi zjistit nedá, ale pár zajímavých poznatků jsem přece jen objevila. Protože věřím, že i ostatní klenovické občany budou tyto skutečnosti zajímat, chci se o ně podělit.

Někdy se přihodí věci, se kterými nepočítáme a potom říkáme, že to je nebo byla náhoda. Ale myslím si, že náhody neexistují, že vše je předem dáno a určeno. Jak jinak bych se mohla všechny tyto skutečnosti dozvědět právě v době, kdy se s tímto zvláštním kamenem setkáváme na stránkách Klenovické kroniky. "Náhodou" jsem se dala do řeči s panem Janem Molikem a přišla na něj řeč a dále potom jsem se dostala k paní Havlíčkové, Turínové a panu Komárkovi. Každý z nich mi řekl něco zajímavého o okolnostech jeho objevení až do doby, než se vrátil zpět do Klenovic. Dozvěděla jsem se také hodně nového o historii obce a jejích starousedlících. Chtěla bych jim všem touto cestou poděkovat, zvláště pak panu J. Hojđarovi a p. Turínové, protože jejich zásluhou byl tento historický náhrobek zachován současným i budoucím pokolením Klenovic.

A jak psáno dále v kronice, spal pod ním věčným spánkem nekatolík, Čech Blažej Havránek, který se vrátil po boku Švédů do Čech vybojovat svoji poslední bitvu. Čest Tvé památce, Blažeji. Vždyť díky lidem, kterým není lhostejná naše minulost můžeme ještě po 400 letech znát a vyslovit Tvé jméno. Z vyprávění pana Jana Molika z č.p. 8: Když mám vyprávět o tom, jak a kdy jsem se s tímto kamenem poprvé setkal, musím se vrátit pár let zpátky.

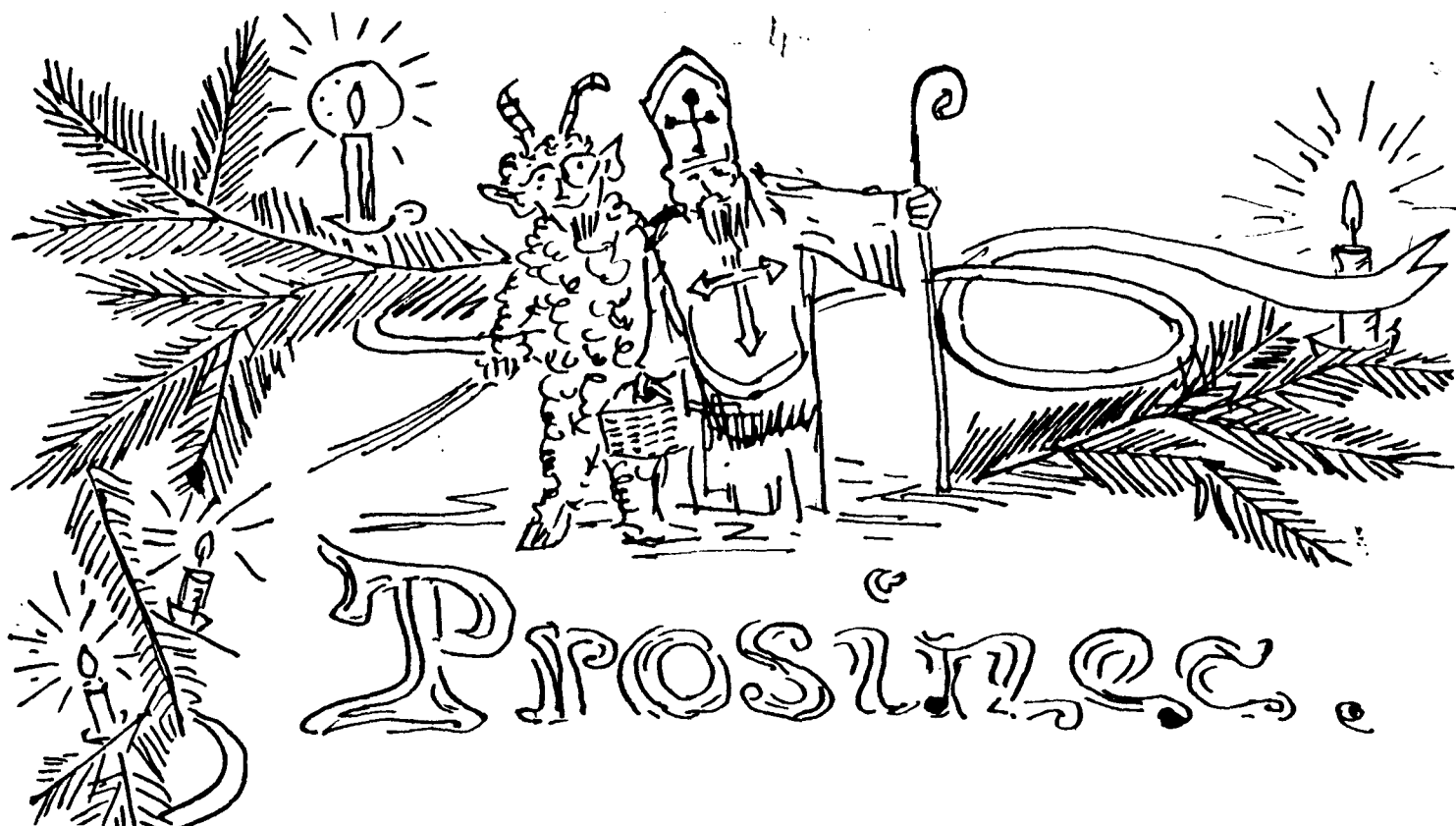
V roce 1935 koupil otec mé ženy, p. Novák dům v Klenovicích a já se později do tohoto domu přženil. Někdy v roce 1958 jsem před domem dělal podezdívku a plot, bylo to myslím v červnu. Zastavil se u mě soused p. Kalina, který se právě vracel z procházky. Dali jsme se do řeči a právě v té době okolo nás projížděl vůz se senem. Pan Kalina se na něj zadíval a řekl: "To je pěkné seno, to je z Příčných. Já jsem tam měl také louku". Pan Kalina mi vyprávěl, že když stavěl dům, nebylo peněz nazbyt a tak v roce 1933-34 chodil na svou louku potají kopat pod tento kámen s nadějí, že najde poklad, o kterém se mluvilo ve staré pověsti. Ale štěstí mu nepřálo, nenašel nic.

Já jsem se s tímto kamenem setkal v roce 1958 při sečení luk na Příčných. V té době jsem ještě nevěděl, že jde o o historicky cennou věc. Z kamene vyčnívala nad povrch jenom špička a všichni traktoristé JZD se mu museli při polních pracích vyhýbat. Vytáhl jsem tedy kámen k cestě a bylo štěstí, že při manipulaci byl kámen obrácen k zemi spodní stranou a nedošlo k poškození nápisu a ostatních znaků.

Z vyprávění pana Komárka, č. p. 81: Je pravda, že na Příčných jsme měli louku a na ní stál tento kámen. Z vyprávění svého otce vím, že můj děda, pan Kalina chodil opravdu kopat pod náhrobek a hledal poklad. Co se otce s tím natrápil, když si přál, aby mu chodil pomáhat.

Z vyprávění paní Turínové, č. p. 119: V té době jsem byla zaměstnaná v kravíně a při svačině na odpolední směně jsme u kovárny mezi sebraným kamenem z pozemků na Příčných objevili obrovský plochý kámen - dá se říci nezvyklých rozměrů. Ku sběru kamene docházelo následně při rekultivaci po provedených melioracích. Vůz byl přivezen s kamenem k betonování patek na stavbu kolny na pícniny objektu statku. Když jsem se spolu se zaměstnanci blíže podívala na tento "placák" zdál se mi něčím zajímavý. Očistila jsem jej od bláta a rázem bylo vidět, že jde o něco historicky významného, ale již poměrně hodně poškozeného od těžké zemědělské mechanizace (pro svoji váhu musel být nakládán nakladačem). Na povrchu kamene bylo možno rozpoznat, že je na něm tesaný tvar zbraně a jakýsi starý letopočet. Do betonových základů tedy vhozen nebyl. Navštívila jsem pracovníky městského muzea, kteří potvrdili moji doměнку a na to byl kámen za pomoci pracovníků statku dopraven do budovy muzea Smrčkův dům a postaven na jeho nádvoří. Po nějakém čase začal kámen v Soběslavi překážet - s její historií nebyl nijak spjat - a tak byl kontaktován PhDr. Jaroslav Hojđar, klenovický rodák, který se v té době historií obce zabýval, pomohl ho identifikovat a díky jemu je Klenovicím vrácen a nyní vystaven pro paměť všech generací v parčíku u rybníka v jeho jižním cípu

připravila Hana Veselá

/PŘEDVÁNOČNÍ KALENDÁRIUM

Podzim se blíží k závěru, příroda se zlechlé ukládá k zimnímu spánku, dny se nevlídně krátí a noci prodlužují do téměř nekonečna. Ale pod vším tím tichem a klidem je jakési napětí, vyvolané očekáváním. Blíží se nejkrásnější svátky v roce - někdejší slavnosti zimního slunovratu, naše vánoce. Ty i ony jsou spojeny s množstvím tradic a zvyků, které se v průběhu staletí promíchávají a tak vplynuly do sebe, aby pomáhaly vytvářet kouzlo a atmosféru posledních týdnů a dnů roku. Vánočnímu vyvrcholení předchází řada dnů a svátků, které si připomeneme v tomto malém kalendáriu.

Advent - slovo advent pochází z latinského adventus, tj. příchod. Mý je chápeme jako příchod křesťanského slunce - symbolu naděje a nového života - Ježíše Krista. Od roku 380 jím označujeme období církevních příprav na vánoční svátky. První adventní neděle, která připadá na 26. listopad, počíná katolický církevní rok. Další tři dnes více známé pod označením bronzová, stříbrná a zlatá. V této tajemné adventní době dlouhých jiter znějí z osvětlených kostelů zpěvy mše svaté - roráty, od latinského slova rorate = rosu dejte.

Den svatého Ondřeje - 30. listopad je prvním věšteckým dnem předvánočního období. Svatý Ondřej byl v lidové tradici považován za patrona nevěst a proto na jeho svátek zkoušela děvčata různými způsoby poznat svého vyvoleného (lřáslo se stromem, o půlnoci se klepalo na kurník - pokud se ozval kohout, tak se děvče vdalo, a také se hledělo do vody - měla se zjevit tvář milého ...).

4. prosinec - ten den mají svátek Barbory. Svatá Barbora žila ve 3. století v rodině bohatého kupce a velkého nepřítele křesťanů. Barbora, kterou jeden ze sloužících obrátil na viru, se odmílla křesťanství vzdát a krutý otec ji nejdříve odevzdal soudci k umučení (zázrakem se jí všechny rány zahojily) a nakonec ji setnul hlavu mečem. Na svátek sv. Barbory chodily dívky zahalené v bílém a nadělovaly hodným dětem sladkosti, pro zlobivé měly metličku v druhé ruce. Mnozí z nás si v tento den ukládají do vázy pro štěstí lřešňové větvičky tzv. barborky a těší se, že jim na vánoce rozkvetou. Říká se, že vdavekchtivé mají naději se do roka udát.

Svatý Mikuláš - svátek má 6. prosince. Byl uctíván ručitel šťastného manželství, patron a ochránce mořeplavců, mlynářů a obchodníků. Kdyby neznal trojici, která obchází našimi městy a vesnicemi? Mikuláš, důstojná postava dobrolivého muže, trestající čert a nadělující anděl. Takto chodí podnes. Ti nejstarší z nás si jistě vzpomenou na slavné mikulášské trhy, které měly velké kouzlo vzlášťe pro děti. Co všechno se tu dalo koupit! Bellémové figurky z nichž se daly sestavit celé jesličky, panenky, lřuhličky, nádobičko, husaři, trumpetky a jiné pestře malované hračky ze dřeva, perníky a marcipány nejrůznějších tvarů. Dnes nejspíš mikulášskou nadílku připravují rodiče. Taková mikulášská nadílka mívala a mívá i výchovný dopad - děti, které nebyly jen a jen hodné dostávaly do punčochy vedle ovoce a sladkosti také nějakou tu bramboru a případně i kousek uhlí. Možná, že by takové napomenutí zabralo i dnes.

Svatá Lucie - 13. prosince. Narodila se ve 3. století. Po otcově smrti se rozhodla její matka ji provdat za bohatého nápadníka. Lucie sňatek odmílla, nápadník ji obvinil z tajného občanství a nakonec zemřela rukou katovou. Svatá Lucie je uctívána jako patronka švadlen a kočich, ochránkyně pradelen, u nás se věřilo, že má moc chránit před čarodějnictvím. Pořekadlo "Lucie noci upije, ale dne nepřidá" se vztahuje ke dni zimního slunovratu, kdy je nejkratší den a nejdelší noc.

KŘESŤANSKÉ VÁNOCE

Vánoce v křesťanském pojetí jsou oslavou narození malého Ježíška, budoucího spasitele lidstva. Časově souvisí se slunovratem, kdy světlo vítězí nad tmou a život nad smrtí. Už ve starých orientálních kulturách se objevují mýty o malce - panně, která porodila syna. Odtud pronikly do křesťanství. Během 2. a 3. století začalo křesťanství pronikat z východu do Říma, kde byl rozšířen pohanský kult narození slunečního božstva. Slavil se 25. prosince. Po zrovnoprávnění křesťanství s pohanstvím byl ustanoven právě tento den svátkem Narození Páně. Od tohoto data se jeho slavení postupně rozšířilo i do dalších křesťanských zemí. U nás, kde po mnoho století převládal vliv katolické církve, našel i v lidovém prostředí velký ohlas.

"Pastýřové vslávejte, pilný pozor dávejte,
tmavá noc se rozsvětluje, něco nového zvěstuje.
Anděl k nám přistupuje, novou radost zvěstuje,
že se narodil Spasitel, všeho světa Vykupitel.
Z Marie narozen, z čisté panny zplozený.
V jesličky jej položila, mezi hovádky vložila."

ŠTĚDRÝ DEN - 24. prosinec

Říkalo se mu vigílie, neboli v předvečer slavnosti, neboť předcházel dnu, v němž se narodil Kristus. Až do večere byl dne půstu a mnoha příprav spojených s množstvím lidových zvyků. Zejména dětem bylo slibováno, že budou-li se postit, uvidí zlaté prasátko - i když se to snad nikomu nepodařilo, byl celodenní půst dobrou přípravou na hojnou večerň. S východem první hvězdy půst skončil - konečně byl čas, kdy rodina mohla usednout k večerň. Ovšem pozor: od večere se nesmělo vsálav, proto muselo všechno být již připraveno na stole a počet sedících u stolu nesměl být lichý - to i ono by mohlo přinést smůlu. Zbytky jídel od večere se dávaly jednak dobytku a drůbeži, aby prospívaly, jednak se zakopávaly v zahradě, aby stromy dobře rodily. Část jídla se házela i do studně, aby byl dostatek dobré vody, část dostal oheň, aby neškodil.

"Stromy, stromečky,
nesu vám od Štědrého večera drobečky,
aby jste nám daly tolik ovoce korečků,
jako já přináším drobečků".

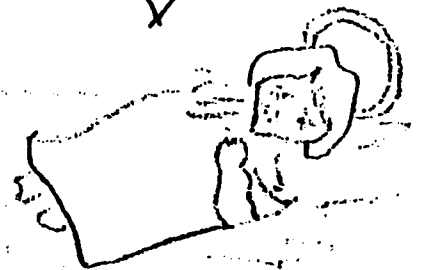
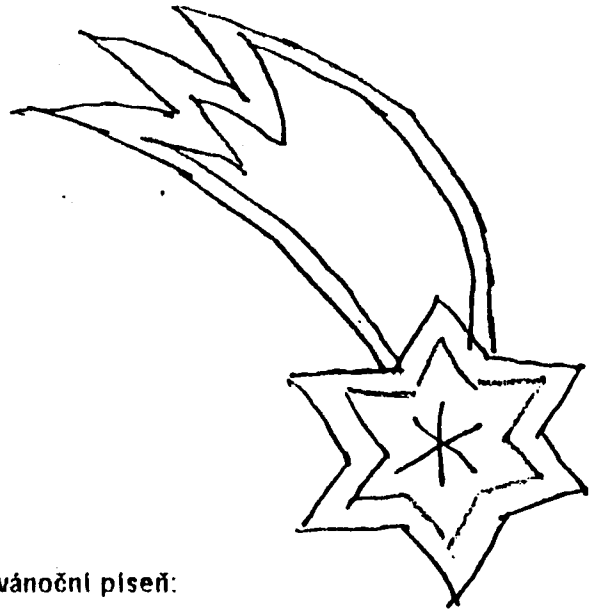
Svatvečer uběhl jako voda, přiblížila se půlnoc, čas slavnostní půlnoční mše, které se zpravidla účastní všichni dospělí i větší děti.

"V půlnoční hodinu anděl se zjevuje,
radosnou novinu pastýřům zvěstuje.
Nebes Pán naplnil sliby své zajisté.
Kristus se narodil z Matičky přechisté.
Pastýři, vslávejte, pospěšte k Bellému,
zprávu tu povězte na cestě každému.
Čas rodosti, veselosti
světu nastal nyní,
Pán Bůh věčný, nekonečný
narodil se z Panny.
Hvězda svítí nad Bellémem,
nebe plesá, zem zní zpěvem,
světlem září jeskyně
jako rajska svatyně.
Hostem jejím Syn je Boží,
v jehož ruce Pán vše vložil;
a zde leží malíčký
v klínu chudé matičky".

Po skončení mše si všichni společně zazpívali nejznámější vánoční píseň:

"Narodil se Kristus Pán, veselme se,
z růže kultek vykvet nám, radujme se,
z života čistého, z rodu královského,
nám, nám, narodil se".

Tak začínal první svátek vánoc, svátek Narození Páně, Hod boží vánoční.

BOŽÍ HOD

Je to první vánoční svátek, den Kristova narození. Křesťanská církev jej stanovila na tento den, aby vytvořila protíváhu starší tradici související se zimním slunovratem. Kristus tu symbolizuje slunce křesťanské, přinášející naději a nový život.

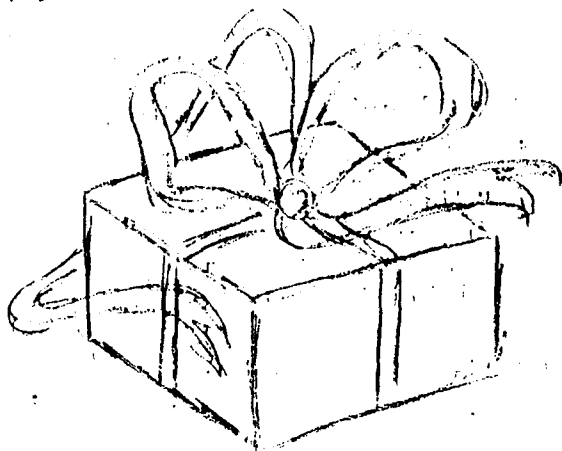
Na Boží hod se nepracovalo, neuklízelo se, nevařilo, ba ani lůžko se nestlalo, aby tento velký svátek nebyl znesvěcen. I dnes je Hod boží v mnoha domácnostech dnem klidu. Zpravidla se navštěvují nejbližší příbuzní nebo přátelé, aby si popřáli vše dobré.

Také dnes je tento den dnem uvolnění, klidu, je čas prohlédnout si dárky a užívat si pohody v rodinném klidu.

SVATÝ ŠTĚPÁN

Jeho svátek je druhým svátkem vánočním. Svatý Štěpán byl ohnivým vyznavačem a šířilem Kristova učení. Byl proto obviněn z velezrady židovské víry a před hradbami Jeruzaléma roku 37 ukamenován. Jako světec byl považován za patrona koní, s jeho svátkem je rovněž spojena tradice koled a koledování.

"Hola, hola, hola, hola,
už nám nastala koleda,
s radostí, veselostí
půjdeme po celý vsi.
Když nám budete dávat,
budeme vám vypravovat
o Ježíšku v Betlémě
my tam odtud teď deme.
Prstýnek se klouže po ledu,
dejte paní mámo koledu.
Nemalou, nevelkou,
co jen čtyři koledníci unesou:
berana, jehnici, kohouta, slepici,
hodnej koláč,
co se šoupě po lopatě do peci..."

Chlapci se převlékali za anděle a několik pastýřů a obcházel jednotlivá stavení v obci a místo koledování předváděli pastýřské vánoční hry. Zpěv střídali s mluveným slovem. Na tuto obchůzku s sebou nosili malé přenosný betlém. Po skončení hry dostali koledu a šli o dům dál.

JESLIČKY A BETLÉMY

Jesličky a betlémy jsou součástí vánočních tradic. O ty úplně první se zasloužil svatý František z Assisi, který s papežským svolením nechal roku 1223 v italské Perugii upravit chýšku ve skalách na způsob biblického chléva betlémského a sloužil zde slavnostní bohoslužby. Obřad se líbil a postupně se stavění jesliček rozšířilo do dalších zemí. Z prostředí církvevního se jesličky a betlémy dostávaly do prostředí světského a lidového. Někteří lidoví umělci napodobovali to, co viděli v kostelích, jiní více popustili uzdu fantazii a přidali i to, co viděli ve svém okolí, tedy postavy venkovanů, řemeslníků, pastýřů, ponocných... K nejkrásnějším na světě patří české betlémy, unikátní i tím, že mnohé jsou i pohyblivé (nejslavnější je bezesporu třebíčský).

KALEIDOSKOP VÁNOČNÍCH ZVYKŮ A KOUZEL

1) Věštění losudu z jabka, rozkrojeného po štědrovečerní ledeři.

Hvězdička jadrínka znamená pro příští rok zdraví, počítal se dá se štěstím a úspěchem. Nehezky jadrínek je známkou nemoci, neštěstí, zármutku. Jadrínek ve tvaru kříže nikomu nepřeje - značí záhr, dokonce i smrt.

2) Mac oloupaného jabka.

Rozdělíme ho na tolik dílků, kolik je osob u stolu a každý svůj dílek sni. Kdokoli z přítomných v příštím roce zbloudí (obrazně či doslova), stačí aby si vzpomněl s kým jedl o vánocích společně jabko a náprava je hotová.

3) Ještě jedno jablečné kouzlo.

Dvanáct jaderek dáme do misky s vodou. Kolik jich vyplave na hladinu, tolik bude v příštím roce suchých měsíců, což je zjištění důležité především pro zemědělce, chalupáře a zahrádkáře.

Něco málo z kuchyně

Perníčky z rýpného těsta

500 g hladké mouky, 120 g másla, 120 g moučkového cukru, 2 vejce, 3 lžice medu, 3 kuličky nového koření, 3 hřebíčky, 3 lžice kakaa, labuška čokolády strouhané, 10 g jedlé sody.

Máslo utveme s cukrem a vejci, zapracujeme med a ochutíme gluchým kořením. Přisypeme kakao a čokoládu, vmícháme prosátou mouku se sodou. Z hladkého těsta vyválíme plát, vykrájíme různé tvary a pečeme na vymazaném plechu zprudka asi 10 minut. Tyto perníčky jsou chutné již po třech až čtyřech dnech. Dobrou chuť.

Přeji Vám všem mír v duši a nechť se Vám splní vše, co si ze přať

Zlana Chadlová